

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

Πρὸς τιμὴν τῶν ἐπ' ἐσχάτων ἐν Φλωρεντία τῆς Ἰταλίας ἐν συνεδρίῳ συναελθόντων ἀσιανολόγων προσέθηκε πολυτελὲς γεῦμα ὁ κ. Ρόσσης, εἰς ὃ πλὴν ἄλλων παρεκάθησαν οἱ κκ. Ρενάν, Ρόθ, Ούδερ, δὲ Ροσσὴ, δὲ Γουδερνάτις καὶ ἄλλοι. Εἰς τὴν κατὰ τὸ γεῦμα ἐκείνο ὑπὸ τοῦ ἐπι τῆς Ἐκπαιδείσεως ὑπουργοῦ κ. δὲ Σάγκιτις γενομένην πρόβωσιν ἀπήντησεν ὁ περίπυτος τοῦ Βίου τοῦ Ἰησοῦ συγγραφεὺς καὶ ὀνομαστὸς ἀσιανολόγος Ἐρνέστος Ρενάν ὡς ἐξῆς:

Σ. τ. Δ.

Κύριοι,

Οἱ ξένοι οἱ προσκληθέντες εἰς τὸ καλὸν τοῦτο συμπόσιον, οὔτινος ἡ μνήμη θὰ μείνῃ ἐν πάσιν ἡμῖν βαθέως ἐντετυπωμένη, ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ ἀποκριθῶσιν εἰς τὴν ἔκφρασιν συναισθημάτων ἀντηχησάντων ἕως εἰς τὰ μυχαίτατα τῆς ἑαυτῶν καρδίας. Καί, ἐκ βάθους ψυχῆς χαίρομεν βλέποντες τὸ λαμπρὸν θέαμα ἔθνους συμπορευομένου ἐν πλήρει μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας ὁμοφωνίᾳ τὴν μεγάλην καὶ εὐγενῆ ὁδὸν τῆς συνταγματικῆς μοναρχίας καὶ συνεπυρρημοῦμεν ἀκούοντες τοὺς φιλελευθέρους λόγους ὑπουργοῦ διακηρύσσοντος ὅτι τὸ κοινῇ συμφέρον εἶνε ἀναπόσπαστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐκδηλώσεων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἐν πάσαις αὐτῆς ταῖς ἐκφάνσεσιν.

Χαιρετίζοντες δ' ὑμᾶς χαιρετίζομεν τὴν Ἰταλίαν, ἣτις ἔτι καὶ νῦν εἶνε ἐμπειπιστευμένη τὰ ὕψιστα τῆς ἀνθρωπότητος συμφέροντα. Πάντα τὰ ἔθνη ἔχουσι δόξαν ἰδίαν καὶ ἴδια καθήκοντα κατὰ λόγον τῶν ὄσων ἐπραξάν ἢ τῶν ὄσων θὰ πράξωσιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς προόδου. Ἄλλ' ὑπάρχουσι δύο ἔθνη πρὸ τῶν ὁποίων πάντα τᾶλλα, καίπερ ἔχοντα καὶ αὐτὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς ἱστορίας, ὀφείλουσι νὰ κλίνωσι τὴν κεφαλὴν. Καὶ τοῦ μὲν ἐτέρου τῶν ἔθνῶν τούτων τοῦ πάλαι ποτὲ εὐκλεσεστάτου ἡ σικιά μόνον οὕτως εἰπεῖν ἀπομένει τὰ νῦν, εἶνε δὲ τοῦτο ἡ Ἑλλάς, τῆς ὁποίας ὅμως οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦνε ἡ σημερινὴ αὐτῆς κατάστασις μετὰ σεβασμοῦ πρέπει πάντοτε νὰ προφέρωμεν τὸ ὄνομα. Διότι ἡ Ἑλλάς ἐπλασε τὴν τέχνην, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ὅ,τι δῆλα δὴ ἀποτελεῖ τὴν ἀξίαν ἅμα καὶ τὸ θέλημα τοῦ ἡμετέρου βίου. Ἀλλὰ τῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος κατ' ἐλάχιστον εἶνε κατωτέρα ἢ δόξα τῆς Ἰταλίας, ἐπειδὴ ἡ Ἰταλία συνετέλεσεν εἰς τὸ νᾶνα γεννηθῆ ὅ,τι ἔπλασεν ἡ Ἑλλάς.

Κατὰ τὴν ζοφεράν ἐκείνην νύκτα τοῦ μεσαιῶνος, ὅτε ἐπέθειτο τὸ ἀληθές καὶ τὸ καλόν, ἢ Ἰταλία δὲν ἐπαύσατο ἀτενίζουσα πρὸς τὴν ἀρχαιότητα ὡς πρὸς πολιτικὸν ἀστέρα. Ἡ Ἰταλία ἀνεκάλυψεν οὕτως εἰπεῖν τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα, ἢ μᾶλλον τὴν κατενόησε, τὴν ἐμάντευσε διὰ τῆς ἰδιοφυίας αὐτῆς ἀναμνήσθητε τῆς καλῆς ἐκείνης ἐπιστολῆς τοῦ Πετράρχου, ἐν ἧ ἀφηγεῖται πόσον μελαγχολικῶς ἐστέναζε βλέπων τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου, τὰ ὁποία περιέβαλλε μὲν δι' ἀληθοῦς λατρείας, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ γανῶσῃ.

Καὶ ὅμως ὁ μέγας ἀνὴρ κατενόει ἀναντιρρήτως τὰ θεῖα ἐκεῖνα ἔπη κάλλιον ἢ οἱ τόσοι σοφοὶ οἱ ἔκτοτε ἀτελεύτητα ὑπομνήματα γράψαντες εἰς ἐκάστην συλλαβὴν τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεΐας.

Καὶ τίς λοιπὸν πρωταγωνίστησεν ἐν τῷ ἔργῳ ἐκείνῳ τῷ θαυμαστῷ τῆς τῶν γραμμάτων Ἀναγεννήσεως, τίς ἐγένετο ὁ πρωτοστάτης τῆς ἀσυμβλήτου ἐκείνης ἐπαναστάσεως; Ἡ Φλωρεντία, Κύριοι. Οὐδεμίαν ἄλλη πόλιν πλὴν τῶν Ἀθηνῶν συνετέλεσε τόσον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ὅσον ἡ Φλωρεντία. Ἐνταῦθα πρῶτον ἔμαθεν ὁ κόσμος τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἑκατὸν ἔτη πρὶν ἢ αὕτη διδαχθῆ ἄλλαχού, ἢ δὲ ἐμάθησις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἦτο τότε τὸ μέγιστον βῆμα πρὸς τὸν πολιτισμόν. Διότι τὸ ζήτημα ἦτο νὰ κατανοηθῆ καλῶς ἡ ἀρχαιότης, νᾶντικαταστήσῃ ὁ ἀληθινὸς Πλάτων καὶ ὁ ἀληθινὸς Ἀριστοτέλης τὸν Πλάτωνα τὸν σοφιστικὸν καὶ τὸν βάρβαρον Ἀριστοτέλη.

Ἦσαν ἡμέραι λαμπραὶ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, ὅτε μὲ ὀλίγα ῥάκη ἀριστουργημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐνόει σχεδὸν πλέον οὐδ' αὐτὴ ἡ Ἑλλάς, ἡ μεγαλοφυΐα αὕτη δημοκρατία ἀνεύρισκε τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανόνας τοῦ καλοῦ, ὅτε ὁ Μάρσιλος Φικίνος μεταφράζων τὸν Πλάτωνα διήγειρε πρῶτος τὰς αἰωνίους πηγὰς τῆς ἰδεολογίας! Ἄλλ' ἂν ἤθελον πλείοτερον νὰ ἐπεκτείνω τὸν περὶ τῆς δόξης τῆς Φλωρεντίας λόγον, ἔπρεπεν δολόκληρον τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος νὰ συναρᾶζω... Ἰκανὰ ὅσα εἶπον. Ἄς πῖωμεν, Κύριοι, εἰς τιμὴν τῆς πόλεως ταύτης, ἣτις μετὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐγένετο μήτηρ τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ, εἰς τιμὴν τῆς περιδόξου Φλωρεντίας, ἣτις θὰ συνδέσῃ τὴν δόξαν τοῦ παρελθόντος πρὸς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ μέλλοντος καὶ εἰς ἣν ὀφείλει ἕκαστος ἡμῶν ὅ,τι ἀριστον κέκτηται, τὰς λεπτοτέρας ἀπολαύσεις καὶ τὰ ὕψιστα διδάγματα.

Σ. Κ. Σ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΙΚΗ

Ὁ κ. Παῦλος Λεφῶρ ἐν ἄρθρῳ τινὶ δημοσιευθέντι ἐν τῇ Gazette des beaux-arts (φυλλ. Σεπτεμβρίου 1878) ὑπὸ τὸν τίτλον «Les écoles étrangères de peinture à l'Exposition» ποιῆται μνείαν καὶ περὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς γραφικῆς, ἧς προϊόντα τινὰ ἐξετέθησαν ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων. Δυστυχῶς ὁσάκις πρόκειται περὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς τέχνης εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἢ φαντασία τοῦ συγγραφέως κριτικοῦ μεταφέρεται ἀκουσίως εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν. Τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Πραξιτέλους, τοῦ Φειδίου, τοῦ Ζεύξιδος καὶ λοιπῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν ἀμέσως παρουσιάζονται εἰς τὰ ὅμοια παντὸς κριτικοῦ, καὶ τότε τὰ ὀλίγιστα προϊόντα τῶν νέων καλλιτεχνῶν Ἑλλήνων ἀπέναντι τῆς τρομερῆς ταύτης παραθέσεως πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τῆ